

## **ZASADY PRZEPROWADZANIA WYBORÓW- PODSTAWY PRAWNE**

### **I. Ustawa o izbach rolniczych z dnia 14 grudnia 1995 r.(Dz. U. 2002. Nr 101 poz. 927 z późn. zm.)**

#### **Rozdział 4**

Zasady przeprowadzania wyborów do walnego zgromadzenia izby

Art. 23. 1. Czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach do walnego zgromadzenia mają członkowie izby.

*(Art. 1. 2. Członkami samorządu rolniczego z mocy prawa są:*

- 1) *osoby fizyczne i prawne, będące podatnikami podatku rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym,*
- 2) *osoby fizyczne i prawne, będące podatnikami podatku dochodowego z działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i podatku dochodowym od osób prawnych,*
- 3) *członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych posiadający w tych spółdzielniach wkłady gruntowe.)*

2. Osoba prawna realizuje swoje prawa wyborcze za pośrednictwem przedstawiciela wskazanego przez władze tej osoby, uprawnionego do jej reprezentowania przy czynnościach prawnych.

Art. 24. 1. Członkowie walnego zgromadzenia są wybierani spośród członków izby w wyborach pośrednich, dwustopniowych, przeprowadzanych w głosowaniu tajnym.

2. Członkowie walnego zgromadzenia wybierani są według zasad:

1) w okręgu wyborczym obejmującym obszar jednej gminy wybiera się członków rady powiatowej izby, z tym że:

- a) w okręgu wyborczym, w którym powierzchnia użytków rolnych nie przekracza 4 tys. ha, wybiera się jednego członka tej rady,
- b) w okręgu wyborczym, w którym powierzchnia użytków rolnych przekracza 4 tys. ha, wybiera się dwóch członków tej rady,

(...)

5. W okręgu wyborczym stanowiącym obszar miasta na prawach powiatu wybiera się jednego przedstawiciela, który wchodzi w skład rady powiatowej izby działającej na obszarze sąsiedniego powiatu. Przepisy dotyczące wyboru do rad powiatowych izby stosuje się odpowiednio.

(...)

Art. 26. 1. Wybory do rady powiatowej izby przeprowadzają:

1) komisja wojewódzka, w liczbie 11 osób, wybrana przez ustępujące walne zgromadzenie spośród osób uprawnionych, o których mowa w art. 23,

2) **komisje okręgowe, w liczbie 5-7 osób, powołane przez komisję wojewódzką spośród osób uprawnionych, o których mowa w art. 23.**

**2. Komisje, o których mowa w ust. 1, wybierają spośród swoich członków przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza komisji.**

**3. W skład komisji nie mogą wchodzić osoby kandydujące w wyborach do rady powiatowej.**

4. Osoby wchodzące w skład komisji pełnią swoje funkcje honorowo.

### **KANDYDOWANIE W WYBORACH DO IZBY ROLNICZEJ:**

Art. 27. 1. Prawo zgłaszania kandydatów w wyborach do rady powiatowej izby przysługuje członkom izby.

2. Zgłoszenie kandydatury wymaga poparcia co najmniej 50 członków danej izby posiadających prawo wyborcze w danym okręgu wyborczym, a w okręgu wyborczym, w którym liczba członków danej izby wynosi mniej niż 50, zgłoszenie kandydatury wymaga poparcia co najmniej 10% członków danej izby posiadających czynne prawo wyborcze w danym okręgu wyborczym.

3. Poparcia, o którym mowa w ust. 2, można udzielić więcej niż jednemu kandydatowi. Wycofanie udzielonego poparcia jest nieskuteczne.

4. Do zgłoszenia załącza się:

1) pismne oświadczenie kandydata o zgodzie na kandydowanie,

2) listę członków popierających kandydata, zawierającą czytelnie podane imię (imiona), nazwisko i adres zamieszkania oraz serię i numer dowodu osobistego osoby fizycznej udzielającej poparcia oraz jej podpis.

5. Zgłoszenia do **komisji okręgowej** dokonuje osobiście kandydat lub pismnie wskazana przez niego osoba.

6. W przypadku udzielenia poparcia przez osobę prawną podaje się odpowiednio jej nazwę, adres siedziby oraz imię i nazwisko przedstawiciela, o którym mowa w art. 23 ust. 2.

7. W przypadku zgłoszenia kandydata przez osobę prawną przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio. Do zgłoszenia załącza się dokument o ustanowieniu przedstawiciela, o którym mowa w art. 23 ust. 2.

8. Kandydować można tylko w jednym okręgu wyborczym.

### **SPIS UPRAWNIONYCH DO GŁOSOWANIA:**

Art. 28. 1. Głosowanie w wyborach do rady powiatowej izby przeprowadza się na obszarze okręgu wyborczego, który jest równocześnie obwodem głosowania. Komisja okręgowa może postanowić o podziale okręgu wyborczego na dwa lub więcej obwodów głosowania.

2. **Spis uprawnionych do udziału w głosowaniu**, o których mowa w art. 3 ust. 3, sporządza się w urzędzie gminy. Sporządzanie spisu jest zadaniem zleconym gminie.

3. Spis, o którym mowa w ust. 2, udostępniany jest do wglądu w siedzibie urzędu gminy najpóźniej w 14 dniu przed dniem wyborów. Każdy może wnieść zażalenie w sprawie nieprawidłowości spisu.

4. Organ, który sporządził spis, rozpatruje zażalenie w ciągu 3 dni od daty jego wniesienia i wydaje decyzję w sprawie.

5. Od decyzji nieuwzględniającej zażalenia przysługuje prawo wniesienia, za pośrednictwem organu sporządzającego spis, skargi do sądu rejonowego w ciągu 3 dni.

6. (1) Sąd rozpoznaje skargę w postępowaniu nieprocesowym w terminie 3 dni od daty wniesienia skargi. Postanowienie sądu doręcza się osobie, która wniosła skargę, oraz organowi, który sporządził spis. Od postanowienia sądu nie przysługują środki odwoławcze.

Art. 30. 1. **Wyniki głosowania i wynik wyborów w okręgu wyborczym do rady powiatowej izby ustala komisja okręgowa.**

2. W okręgu jednomandatowym mandat członka rady powiatowej izby uzyskuje kandydat, który otrzymał największą liczbę głosów. W przypadku gdy dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu, o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez komisję okręgową.

3. W okręgu dwumandatowym mandaty członków rady powiatowej izby uzyskują dwaj kandydaci, którzy otrzymali kolejno największą liczbę głosów. W przypadku gdy dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu i kandydatów tych jest więcej niż

mandatów do uzyskania, o pierwszeństwie rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez komisję okręgową.

**4. Komisja okręgowa sporządza protokół przeprowadzonego głosowania i wyborów w okręgu wyborczym, który przekazuje niezwłocznie komisji wojewódzkiej.**

Art. 31. 1. Komisja wojewódzka na podstawie protokołów otrzymanych od komisji okręgowych stwierdza protokolarnie wyniki wyborów do rad powiatowych izby i przedkłada sprawozdanie z wyborów zarządowi izby.

2. Zarząd izby zwołuje pierwsze posiedzenia rad powiatowych izby nie później niż w terminie 21 dni od dnia wyborów do rad powiatowych izby.

Art. 32. Szczegółowe zasady i tryb przeprowadzania wyborów do walnego zgromadzenia, w tym do rady powiatowej izby, określa, w drodze uchwały, Krajowa Rada Izb Rolniczych.

## **II. UCHWAŁA NR 8/2010 KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH z dnia 1 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu przeprowadzania wyborów do walnych zgromadzeń izb rolniczych.**

Wybory do rad powiatowych izby rolniczej

§ 3. 1. Wybory do rad powiatowych izby rolniczej, zwane dalej „wyborami”, przeprowadzają:

1) komisja wojewódzka, w liczbie 11 osób, o której mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia

1995 r. o izbach rolniczych (tj. z 2002 r. Dz. U. Nr 101 poz. 927 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”,

**2) komisje okręgowe, w liczbie 5-7 osób, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy,**

3) komisje obwodowe, w liczbie 5-7 osób, o których mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy - w wypadku podziału okręgu na obwody głosowania.

2. Właściwe wykonanie zadań i obsługę komisji zapewnia izba rolnicza.

**3. W komisji wojewódzkiej, okręgowej, obwodowej nie mogą zasiadać kandydaci na członków rad powiatowych izby rolniczej.**

§ 4. 1. Do zadań komisji wojewódzkiej należy:

1) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przez komisje okręgowe i komisje obwodowe przepisów

dotyczących wyborów,

2) powołanie komisji okręgowych,

3) rozpatrywanie skarg na działalność komisji okręgowych,

4) udzielanie wyjaśnień komisjom okręgowym i obwodowym,

5) stwierdzenie wyników wyborów,

6) wykonywanie innych czynności przewidzianych przepisami.

2. Regulamin komisji wojewódzkiej określa załącznik nr 1 do uchwały.

§ 5. 1. Do zadań komisji okręgowych należy:

1) sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przez komisje obwodowe przepisów dotyczących wyborów,

2) powołanie komisji obwodowych,

3) rozpatrywanie skarg na działalność komisji obwodowych,

4) udzielanie wyjaśnień komisjom obwodowym,

5) rejestrowanie kandydatów na członków rady powiatowej izby rolniczej,

6) zarządzenie druku kart do głosowania,

- 7) przeprowadzenie wyborów, a także głosowania w okręgu nie podzielonym na obwody,
  - 8) ustalenie wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu i podanie ich do wiadomości publicznej,
  - 9) wykonywanie innych czynności przewidzianych przepisami.
2. Regulamin komisji okręgowej określa załącznik nr 2 do uchwały.

§ 9. 1. Spis członków izby rolniczej uprawnionych do udziału w głosowaniu w wyborach w okręgu wyborczym, zwany dalej "spisem", sporządza się w dwóch egzemplarzach w urzędzie gminy, na podstawie:

- 1) ewidencji podatkowej prowadzonej w gminie - w odniesieniu do podatników podatku rolnego,
- 2) informacji uzyskanej z właściwego urzędu skarbowego - w odniesieniu do podatników podatku dochodowego z działów specjalnych produkcji rolnej mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w okręgu wyborczym,
- 3) informacji uzyskanych od właścicieli, ze względu na siedzibę, rolniczych spółdzielni produkcyjnych w odniesieniu do członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych posiadających w tych spółdzielniach wkłady gruntowe.

2. Spis sporządza się pismem maszynowym lub w formie wydruku komputerowego, według miejscowości, ulic i kolejnych numerów domów, a w miejscowościach, w których brak ulic - tylko w kolejności numerów domów.

3. Spis powinien być podpisany przez osobę, która go sporządziła, oraz opatrzony pieczęcią organu odpowiedzialnego za jego sporządzenie. Wzór spisu określa załącznik nr 6 do uchwały.

4. Na oddzielnym arkuszu spisu wpisuje się przedstawicieli członków izby rolniczej będących osobami

prawnymi. Wzór arkusza spisu określa załącznik nr 7 do uchwały.

§ 10. W wypadku, gdy członek izby rolniczej posiada prawo wyborcze z więcej niż jednego tytułu, umieszcza się go w spisie tylko jeden raz, z odnotowaniem tego faktu w odpowiedniej rubryce spisu.

§ 11. 1. Spis wykładany jest do wglądu w siedzibie urzędu gminy najpóźniej w 14 dniu przed dniem wyborów przez okres 5 dni w godzinach pracy urzędu gminy.

**2. Spis przekazuje się komisji okręgowej najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień wyborów. Drugi**

**egzemplarz spisu pozostaje w urzędzie gminy.**

**3. W trakcie trwania pracy komisji właściwa komisja okręgowa lub obwodowa ma prawo wglądu w spis uprawnionych do głosowania w celu zarejestrowania kandydatów zgłoszonych w wyborach do rady powiatowej.**

§ 12. 1. Kandydatem na członka rady powiatowej izby rolniczej może być wyłącznie członek tej izby, znajdujący się w spisie uprawnionych do głosowania w okręgu wyborczym, w którym kandyduje. W imieniu osoby prawnej kandyduje jej przedstawiciel, o którym mowa w art. 23 ust. 2 ustawy.

**2. Zgłoszenie do komisji okręgowej dokonuje osobiście kandydat lub pisemnie upoważniona przez**

**niego osoba albo przedstawiciel osoby prawnej wskazany przez władze tej osoby uprawniony do jej reprezentowania przy czynnościach prawnych, najpóźniej w 20 dniu przed dniem wyznaczonym jako termin wyborów.**

**3. Zgłoszenie kandydata powinno zawierać:**

1) imię/imiona, nazwisko, wiek, wykształcenie, zawód i miejsce zamieszkania kandydata oraz oznaczenie

okręgu, do którego następuje zgłoszenie kandydata, a w wypadku osoby prawnej - ponadto nazwę i adres siedziby tej osoby,

2) imię/imiona, nazwisko, adres zamieszkania oraz serię i numer dowodu osobistego osoby dokonującej zgłoszenia.

Wzór zgłoszenia określa załącznik nr 8 do uchwały.

4. Do zgłoszenia załącza się:

1) listę co najmniej 50 członków danej izby rolniczej, posiadających prawo wyborcze w okręgu wyborczym, w którym dokonywane jest zgłoszenie, a w okręgu wyborczym, w którym liczba

członków danej izby wynosi mniej niż 50, listę co najmniej 10% członków danej izby posiadających czynne prawo wyborcze w danym okręgu wyborczym, popierających zgłoszenie kandydata; wzór listy określa załącznik nr 9 do uchwały,

2) pisemne oświadczenie kandydata o zgodzie na kandydowanie w danym okręgu wyborczym,

3) pisemne upoważnienie do dokonania zgłoszenia, podpisane przez kandydata, z oznaczeniem imion, nazwiska i adresu zamieszkania osoby upoważnionej do dokonania zgłoszenia, jeżeli zgłoszenia dokonuje osoba upoważniona przez kandydata,

4) dokument wystawiony przez władze osoby prawnej o ustanowieniu przedstawiciela tej osoby, zawierający nazwę i adres siedziby osoby prawnej, nazwę organu, który ustanowił przedstawiciela, oraz imiona i nazwisko oraz adres zamieszkania przedstawiciela, jeżeli zgłoszenie kandydata dokonywane jest w imieniu osoby prawnej wydany przynajmniej na 3 miesiące przed terminem wyznaczonym jako termin wyborów

5. Zgłoszenie każdego kandydata dokonywane jest odrębnie.

**§ 13. 1. Komisja okręgowa niezwłocznie rejestruje kandydata, jeżeli zgłoszenia dokonano zgodnie z**

**przepisami ustawy i niniejszej uchwały, sporządzając protokół rejestracji kandydata. Wzór protokołu określa załącznik nr 10 do uchwały.**

2. Jeżeli zgłoszenie kandydata nie spełnia warunków określonych w § 12, komisja okręgowa niezwłocznie odmawia rejestracji kandydata i wzywa zgłaszającego do uzupełnienia zgłoszenia w terminie trzech dni, nie później jednak niż do upływu terminu określonego w § 12 ust. 2.

3. Komisja odmawia pisemnie rejestracji kandydata, który nie znajduje się w spisie uprawnionych do głosowania w okręgu, w którym startuje.

4. Od decyzji, o której mowa w ust. 2, zgłaszającemu przysługuje prawo wniesienia odwołania do komisji wojewódzkiej w terminie trzech dni od dnia wydania decyzji. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem komisji okręgowej.

5. Komisja wojewódzka rozpatruje odwołanie w terminie trzech dni od dnia jego wniesienia. Decyzja komisji wojewódzkiej jest ostateczna.

**§ 14. 1. Jeżeli w terminie przewidzianym do zgłoszenia kandydatów nie zostanie zgłoszona w danym okręgu wyborczym liczba kandydatów odpowiadająca co najmniej liczbie mandatów do obsadzenia, komisja okręgowa wzywa członków izby rolniczej, przez rozplakatowanie obwieszczenia, następnego dnia po upływie terminu, do zgłoszenia dodatkowych kandydatów.**

2. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, termin do zgłoszenia i zarejestrowania kandydatów upływa trzeciego dnia od dnia rozplakatowania obwieszczenia.

**§ 15. 1. Po zarejestrowaniu kandydatów komisja okręgowa sporządza, w porządku alfabetycznym, listę kandydatów i podaje ją do wiadomości członków izby rolniczej poprzez rozplakatowanie obwieszczenia w swojej siedzibie najpóźniej w dziesiątym dniu przed dniem wyborów.**

2. Na liście kandydatów umieszcza się dane kandydata, o których mowa w § 12 ust. 3 pkt 1.

**§ 16. 1. Komisja okręgowa zarządza drukowanie kart do głosowania na podstawie listy kandydatów.**

2. Wzór karty do głosowania określa załącznik nr 11 do uchwały.

**§ 17. 1. Głosowanie w wyborach przeprowadza się na obszarze okręgu wyborczego.**

2. Komisja okręgowa może postanowić o podziale okręgu wyborczego na dwa lub więcej obwodów głosowania.

### **GŁOSOWANIE**

**§ 19. 1. Głosowanie w wyborach odbywa się bez przerwy między godziną 8,00 a 18,00 w lokalu komisji okręgowej lub obwodowej, zwanym dalej "lokałem wyborczym".**

2. Przed rozpoczęciem głosowania komisja sprawdza, czy urna jest pusta, czy na miejscu znajdują się spisy oraz potrzebna liczba kart do głosowania, jak również czy w lokalu wyborczym znajdują się w dostatecznej ilości pomieszczenia zapewniające tajność głosowania, po czym komisja zamyka i pieczętuje urnę wyborczą pieczęcią komisji.

3. Od chwili zapieczętowania aż do zakończenia głosowania urny otwierać nie wolno.

§ 20. Od chwili rozpoczęcia głosowania do chwili jego zakończenia w lokalu wyborczym powinni być obecni: przewodniczący komisji lub jego zastępca oraz co najmniej dwaj członkowie komisji.

§ 21. 1. Przed przystąpieniem do głosowania osoba uprawniona do głosowania okazuje komisji dowód osobisty lub inny dokument ze zdjęciem stwierdzający jej tożsamość.

2. Osoba uprawniona do głosowania otrzymuje od komisji kartę do głosowania, potwierdzając jej otrzymanie własnym podpisem w rubryce spisu na to przeznaczonej.

3. Karty do głosowania opatrzone są pieczęcią komisji okręgowej, a w wypadku przeprowadzania głosowania w obwodzie – również pieczęcią komisji obwodowej.

§ 22. 1. Po otrzymaniu karty do głosowania osoba uprawniona do głosowania udaje się do pomieszczenia zapewniającego tajność głosowania, znajdującego się w lokalu wyborczym.

2. Na karcie do głosowania osoba uprawniona do głosowania oddaje głos na jednego kandydata w okręgu jednomandatowym lub na nie więcej niż dwóch kandydatów w okręgu dwumandatowym, stawiając znak "x" w kratce z prawej strony obok nazwiska kandydata, na którego głosuje.

3. Jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak "x" w kratkach z prawej strony obok większej liczby nazwisk kandydatów niż jest wybieranych w danym okręgu wyborczym lub nie postawiono znaku "x" w kratce z prawej strony obok nazwiska żadnego kandydata, to głos taki jest nieważny.

4. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk albo poczynienie innych dopisków lub skreśleń pociąga za sobą nieważność głosu.

5. Osoba uprawniona do głosowania wrzuca kartę do głosowania do urny w obecności komisji.

§ 23. 1. Głosowania przerywać nie wolno. Gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń przeprowadzenie głosowania było na czas przejściowy uniemożliwione, komisja może przedłużyć je lub odroczyć do dnia następnego. Zarządzenie takie powinno być natychmiast przesłane komisji wojewódzkiej oraz podane do wiadomości publicznej.

2. W wypadku gdy głosowanie przeprowadza komisja obwodowa, zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, przesyła się właściwej komisji okręgowej, która niezwłocznie zawiadamia komisję wojewódzką.

3. W razie przerwania głosowania komisja pieczętuje urnę i podaje ją na przechowanie przewodniczącemu komisji. Po wznowieniu głosowania komisja stwierdza protokolarnie, czy pieczęcie nie zostały naruszone.

§ 24. 1. O godz. 18,00 przewodniczący komisji zarządza zamknięcie lokalu wyborczego. Od tej chwili mogą głosować tylko wyborcy, którzy przybyli do lokalu przed godziną 18,00.

2. Komisja może zarządzić wcześniejsze zakończenie głosowania, jeżeli wszyscy wyborcy objęci spisem wzięli udział w głosowaniu.

§ 25. Komisja przystępuje do ustalenia wyników głosowania niezwłocznie po jego zakończeniu.

§ 26. 1. **Wyniki głosowania i wynik wyborów w okręgu wyborczym ustala komisja okręgowa.**

2. W wypadku podziału okręgu wyborczego na obwody głosowania, komisja okręgowa ustala protokolarnie wyniki głosowania i wynik wyborów na podstawie protokołów komisji obwodowych.

§ 27. 1. **Komisja okręgowa po ustaleniu wyników głosowania i wyniku wyborów w okręgu sporządza w dwóch egzemplarzach protokół wyników głosowania i wyniku wyborów, którego wzór określa załącznik nr 14 do uchwały, i przekazuje go niezwłocznie komisji wojewódzkiej. Przepis § 18 ust. 2 stosuje się odpowiednio.**

2. Komisja okręgowa niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania i wynik wyborów w okręgu poprzez wywieszenie informacji w lokalu wyborczym.

3. Komisja wojewódzka, na podstawie protokołów otrzymanych od komisji okręgowych, stwierdza protokolarnie wyniki wyborów i niezwłocznie przekazuje protokół zarządowi izby rolniczej. Wzór protokołu określa załącznik nr 15 do uchwały.

§ 28. **Po zakończeniu wyborów komisje obwodowe i okręgowe, za pośrednictwem komisji wojewódzkiej, przekazują zarządowi izby rolniczej całość dokumentacji z wyborów, wraz z kartami do głosowania.**